

Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Хорове сольфеджіо

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfknukim.mk.ua/course/view.php?id=719>

Рік навчання: I Семестр: I, II

Викладач: Левченко А. В. (практичні, підсумковий контроль),

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Хорове сольфеджіо є вибірковою освітньою компонентою навчального плану як вибіркова складова, що дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію. Після вибору для студента ця дисципліна стає обов'язковою і спрямовано на формування у студентів уміння репродукувати навчальний матеріал, пізнання закономірностей музичної мови через виявлення і реалізацію творчого потенціалу, виховання естетичних цінностей, здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері.

Мета: набуття музично-теоретичних знань, виховання у студентів музичного слуху, розвиток музичного мислення, формування активного слухового та інтонаційного досвіду.

Завдання курсу:

- виховання живого і осмисленого сприйняття та інтонування музичного зразка;
- розвиток внутрішнього слуху;
- виховання точного орієнтування у ладових зв'язках мелодії, гармонічного, гомофонного та поліфонічного багатоголосся музичних творів;
- розвиток гострого і точного метро-ритмічного відчуття;
- розвиток музичної пам'яті та збагачення її достатнім запасом високохудожніх зразків світової музичної літератури;
- виховання та розвиток відчуття стилю і музичного смаку.

Предметом навчальної дисципліни є сутність процесів формування активного слухового та інтонаційного досвіду, уміння оперувати слуховими уявленнями і знаннями

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
3	90	32	58	залік, іспит

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
<p><i>Тема 1.1. Музична фонетика. Музична система.</i> Музичний звук та його властивості. Звук як фізичне явище, його характеристика. Висота звуку як частота звукової хвилі. Тривалість звуку. Гучність звуку як залежність від амплітуди коливань. Тембр звуку. Поняття призвуків, обертонів. Музична акустика. Натуральний звукоряд як основа музичної системи. Діапазон як складова частина музичної системи. Регістр як частина музичного діапазону. Звукоряд як послідовне розташування звуків музичної системи за висотою. Основні ступені, їх запис. Октави. Музичний стрій як абсолютна висота звуків музичної системи та їх інтервальне співвідношення. Енгармонізм звуків. Діатонічні і хроматичні півтони та цілі тони.</p>	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 1.2. Нотна графіка. Ключі. Знаки альтерації.</i> Нотне письмо як система графічних знаків для запису музики. Невми. Реформа Гвідо д'Ареццо. Знаменна нотація як оригінальна система запису церковних наспівів. Мензуральна нотація. Нотний стан. Ключі. Знаки альтерації. Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Ключові знаки. Подвійне підвищення або зниження звуків. Особливі види поділу тривалостей.</p>	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 1.3. Музична морфологія. Ритм і метр.</i> Ритм як одне з першоджерел музики. Значення ритмічного рисунка для виразності музичних образів. Поліритмія. Метр та його різновиди. Прості та складні такти.</p>	2	Практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування,	100

Затакт. Змінні метри. Синкопа. Поліметрія. Складні, мішані та змінні розміри. Запис тактового розміру. Групування тривалостей.			тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	
<i>Тема 1.4. Інтервали. Консонуючі та дисонуючі інтервали, їх обернення.</i> Прості та складені інтервали. Виклад інтервалів. Мелодичні та гармонічні інтервали. Довершені та недовершені консонанси. Дисонанси. Інтервали на ступенях ладу. Діатонічні та хроматичні інтервали. Обернення та енгармонізм інтервалів. Стійки та нестійкі інтервали. Розв'язання інтервалів.	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<i>Тема 1.5. Лад і тональність. Квінтове коло.</i> Лад як система взаємодії стійких та нестійких звуків, інтервалів, акордів, об'єднаним тяжінням до центру – тоніки. Ладовий звукоряд. Взаємодія елементів ладу як цілісна художньо змістовна організація звуків музичної системи. Мажорний лад. Гама натурального мажору. Ступені мажорного ладу. Тональність. Мажорні дієзні і бемольні тональності. Енгармонізм мажорних тональностей. Гармонічний і мелодичний мажор. Мінорний лад. Гама натурального мінору. Ступені мінорного ладу. Гармонічний і мелодичний мінор. Паралельні тональності. Одноіменні тональності. Ладові функції. Головні та побічні функції.	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<i>Тема 1.6. Монодичні ладові системи.</i> Ладові системи як структури з різною кількістю ступенів та різним інтервальним співвідношенням між ними. Пентатоніка як ладова організація музики. Тетрахорди, їх різновиди. Лади української музики. Семиступеневі мажорні та мінорні лади.	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	3	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
	30		Всього: 100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Практичне завдання	75
			Загальний підсумок	100
<i>Тема 2.1. Тризвуки, їх види та обернення.</i>	5	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи,	100

Мажорні та мінорні тризвуки. Функціональна система головних тризвуків. Головні тризвуки та система їх взаємовідносин. Гармонічні звороти та їх назви. Секстакорди та квартсекстакорди головних тризвуків: їх визначення і позначення. Зменшені і збільшені тризвуки: запис, побудова в тональності та від звука, їх розв'язання. Формули гармонічних послідовностей.			ситуаційні завдання	
	10	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
Тема 2.2. Домінантсептакорд (Д7). Його обернення та розв'язання. Будова і визначення домінантсептакорду. Біфункціональність септакорду. Повний і неповний септакорд. Літерне позначення септакордів та їх обернень. Розв'язання домінантсептакорду на основі ладового тяжіння. Розв'язання обернень домінантсептакорду.	5	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	15	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
Тема 2.3. Увідний септакорд (VII7). Його обернення та розв'язання. Септакорд IIст. (II7). Його обернення та розв'язання. Визначення і позначення увідного септакорду. Різновиди в залежності від інтервального складу. Обернення увідних септакордів та їх цифрове позначення. Функціональна специфічність обернень увідного септакорду. Розв'язання увідного септакорду в тоніку. Внутрішньофункціональне розв'язання увідного септакорду. Зменшений увідний септакорд: структура, побудова та розв'язання. Септакорд IIст: структура, побудова та розв'язання. Обернення септакордів IIст. та їх цифрове позначення.	10	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	15	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
	60		Всього: 100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Іспит	Форма контролю	Практичне завдання	75
			Загальний підсумок	100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, Sibeliус, Sound Forge PRO для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Агажанов А. П. Курс сольфеджио. Двухголосие. Диатоника, хроматика и модуляция : учеб. пособие. – 2-е изд. – Москва : Планета музыки, 2013. – 144 с.
2. Афоніна О. С. Сольфеджіо на основі сучасної, джазової та естрадної музики : навч. посібник / О. С. Афоніна, В. О. Баранова ; МОН України [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 148 с.
3. Барська З. М. Сольфеджіо на основі української народної пісні : хрестоматія / З. М. Барська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 160 с.
4. Блюм Д. Гармоническое сольфеджио с приложением трехголосных гармонических последовательностей для сольфеджирования : учеб. пособие / Д. Блюм. – Москва : Советский композитор, 1991. – 80 с.
5. Бритва Н. А. Пособие по теории музыки и сольфеджіо / Н. А. Бритва. – Тюмень, 1997. – 69 с.
6. Вахромеев В. А. Элементарная теория музыки / В. А. Вахромеев. – Москва : МУЗГИЗ, 1962. – 255 с.
7. Вахромеева Т. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио / Т. Вахромеева. – Москва : Музыка 2004. – 87 с.
8. Виноградов Г. Интонационные трудности в курсе сольфеджио : учеб. пособие. – Москва : Музыка, 2008. – 128 с.
9. Дадимов А. Е. Начальная теория музыки / А. Е. Дадимов. – Москва : Изд-во Катанского В. М., 2015. – 240 с.
10. Драгомиров П. Н. Учебник сольфеджио : учеб. пособие / П. Н. Драгомиров. – 3-е изд., стер. – Санкт-Петербург : Лань, 2017. – 64 с.
11. Єпімахова О. В. Сольфеджіо на основі української народної пісні : навч. посібник / О. В. Єпімахова. – Київ, 2013. – 91 с.
12. Зебряк, Т. А. Основы музыкальной грамоты и сольфеджио : учеб. пособие / Т. А. Зебряк. – Москва : Кифара, 2003. – 71 с.
13. Калашник М. П. Уроки элементарной теории музыки : навч. посібник / М. П. Калашник ; М-во культуры Украины [та ін.]. – 3-е вид., випр., допов. – Харьков : Pelican, 2011. – 352 с.
14. Красинская Л. Элементарная теория музыки / Л. Красинская, В. Уткин. – Москва : Музыка, 1988. – 325 с.
15. Масленкова Л. М. Интенсивный курс сольфеджио : метод. пособие / Л. М. Масленкова. – Санкт-Петербург : Союз художников, 2003. – 175 с.
16. Основы теоретического музыкознания : учеб. пособие / под ред. М. И. Ройтерштейна. – Москва : Академия, 2003. – 272 с.
17. Побережна, Г. І. Загальна теорія музики : підручник / Г. І. Побережна, Т. В. Щериця. – Київ : Вища школа, 2004. – 303 с.
18. Середа, В. П. Теория музыки. Сольфеджио : учеб. пособие I курс / В. П. Середа. – Москва : Классика-XXI, 2005. – 147 с.
19. Способин И. В. Элементарная теория музыки / И. В. Способин. – Москва : МУЗГИЗ, 1963. – 267 с.
20. Фридкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте / Г. Фридкин /

Москва, 1962. – 291 с.

21. Холопова В. Н. *Формы музыкальных произведений : учеб. пособие / В. Н. Холопова.* – Санкт-Петербург, 1999. – 496 с.
22. Шайхутдинова Д. И. *Краткий курс элементарной теории музыки / Д. И. Шайхутдинова.* – Ростов на Дону : Феникс, 2010. – 125 с.

Допоміжна

1. Алексеев Б. *Элементарная теория музыки / Б. Алексеев, А. Мясоедов.* – М., 1986. – 240 с.
2. Березовчук Л. Н. *Самоучитель элементарной теории музыки / Л. Н. Березовчук.* – Санкт-Петербург : Композитор, 2008. – 399 с.
3. Боголюбова Н. *Тайны музыкального мира. Практика самостоятельного освоения теории музыки / Н. Боголюбова.* – М., 1998. – 96 с.
4. Виноградов Г. *Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская.* – Москва : Советский композитор, 1991. – 192 с.
5. *Зарубіжні композитори : довід. школяра / упоряд. В. Островський.* – Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2018. – 52 с.
6. Карпинець А. М. *Робота з самодіяльним хором : метод. рекомендації / А. М. Карпинець, Д. В. Виноградча, І. Є. Лебедкіна.* – Київ : Ліра-К, 2017. – 30 с.
7. Мілка Є. *Гармонічне сольфеджіо : учбовий посібник / Є. Мілка, М. Шевченко.* – Київ, 1978. – 134 с.
8. Павлюченко С. *Элементарна теорія музики / С. Павлюченко.* – 4-е вид. – К., 1980. – 159 с.
9. Смаглій Г. А. *Основи теорії музики : підручник / Г. А. Смаглій, Л. В. Маловик.* – 2-ге вид., допов. і перероб. – Харків : ФАКТ, 2001. – 384 с.
10. Способин И. В. *Элементарная теория музыки / И. В. Способин.* – Москва, 1998. – 202 с.
11. Хвостенко В. *Задачи и упражнения по элементарной теории музыки.* – Москва, 1964. – 284 с.
12. Шип С. В. *Музична форма від звуку до стилю : навч. посібник / С. В. Шип.* – Київ : Заповіт, 1998. – 368 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mfknukimbiblioteka.wixsite.com/website-6>. – Назва з екрана.
2. Калмыков Б. *Сольфеджио Ч. 2 Двухголосие* [Электронный ресурс] / Б. Калмыков, Г. Фридкин. – Режим доступа : <http://dms5-oskol.ru/wp-content/uploads/Kalmykov-Fridkin-Solfedzhio-II-chast.-Dvukhgosolose.pdf>. – Название с экрана.
3. Красинская Л. *Элементарная теория музыки* [Электронный ресурс] / Л. Красинская, В. Уткин. – Режим доступа : http://pyatniskayadshi.ru/uploads/krasinskaya_1_utkin_v_elementarnaya_teoriya_muzyki_pdf_io.pdf. – Название с экрана.
4. Побережна Г. І. *Загальна теорія музики* [Електронний ресурс] : підручник / Г. І. Побережна, Т. В. Щериця. – Twirpx. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3236015/>. – Назва з екрана.
5. Смаглій Г. *Основи теорії музики* [Електронний ресурс] : підручник / Г. Смаглій, Л. Маловик // Twirpx. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2917161/>. – Назва з екрана.

6. Способин И. В. Элементарная теория музыки [Электронный ресурс] / И. В. Способин. – Режим доступа : https://vesna.music.mos.ru/about/library/Sposobin_I_V_-_Elementarnaya_teorija_muzyki.pdf. – Название с экрана.

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Хорове сольфеджіо передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за присутність на заняттях максимальна оцінка складає не більше 5 балів і враховується при оцінці за практичну чи самостійну роботу з відповідної теми
	активність студента під час аудиторних занять (аналіз історії виникнення літерних та складових позначень ступенів музичної системи; ознайомлення з формою запису оркестрової партитури; опрацювання нотних прикладів з застосуванням складних, мішаних та змінних розмірів; дослідження природи обертонів, їх характеристика; визначення які інструменти мають повний діапазон звуків музичної системи; аналіз доцільності використання різних ключів для запису музичних творів; ознайомлення з різними формами запису музики для хору, ансамблю і оркестру; розв'язання	за активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає 100 балів, що у кінці навчального семестру множаться на коефіцієнт 0,25

	обернень домінантсептакорду в тональності та від звука;	
РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ	Контрольна робота 1 (складається у кожному півріччі) Практичне завдання	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляється у поточну щотижневу відомість накопичених балів
	Контрольна робота 2. (складається у кожному півріччі) Практичне завдання	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляється у поточну щотижневу відомість накопичених балів
	Всього: 100 *0,25	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік, іспит Практичне завдання	75 балів
	Загальна оцінка: Загальна оцінка:75+25	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

Левченко А. В.

Завідувач кафедри
Силабус затверджено
на засіданні кафедри музичного мистецтва
від 25 травня 2020 року,
протокол № 13

Піхтар О.А.